Fiskeundersøkelser i Vigga oppstrøms Jarenvatnet, Gran, 2025

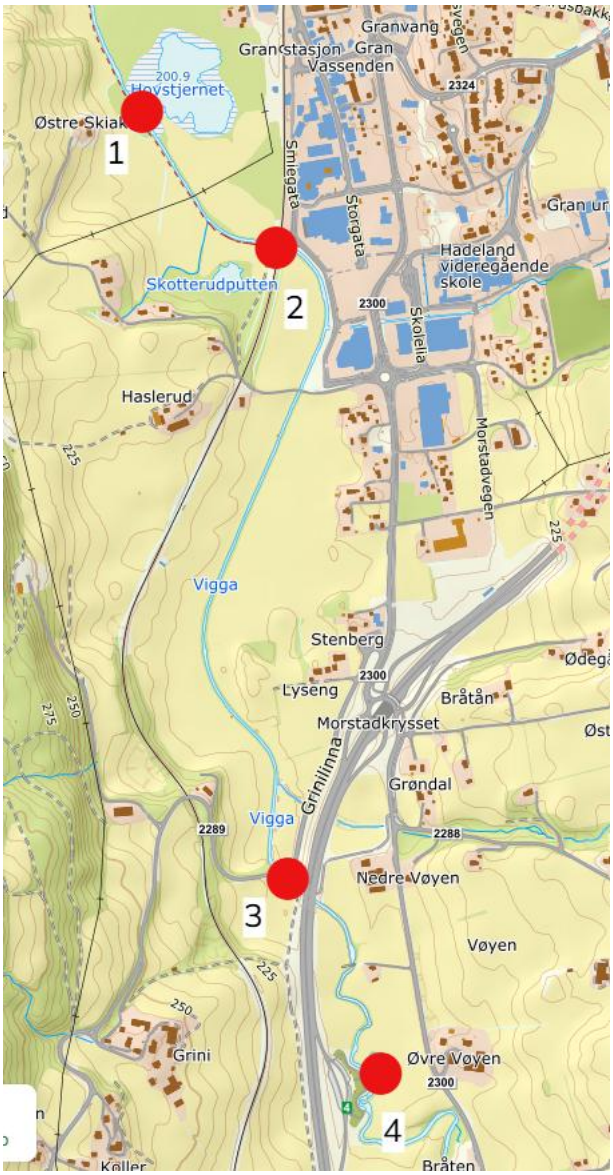
Oppsummerende notat

Innledning

Vigga var i tidligere tider en god ørretelv, antagelig med både en eller flere stasjonære bestander samt gytefisk fra Jarenvatnets gode ørretstamme. Elva ble på 40- og 50-tallet kanalisert og flomforbygd kraftig. I tiårene deretter økte også forurensingsproblematikken betydelig, inntil det fra og med 1990-tallet har blitt noe forbedret blant annet som følge av stadig bedre rensing av avløpsvann. I tillegg til dette har fremmede arter som gjedde og mort kommet inn og medført at ørretbestanden i Jarenvatnet regnes som mer eller mindre fullstendig borte.

Vannområdet har ønske om å forbedre kunnskapsgrunnlaget for fisk i elva, som grunnlag for vurdering av mulige restaureringstiltak. Av den grunn ble det i juni 2025 gjennomført en fiskeundersøkelse med elektrisk fiskeapparat på fire utvalgte stasjoner. Undersøkelsen ble gjort sammen med elever fra Gran ungdomsskole som en del av vannområdets skoleopplegg.

Det ble fisket på stasjonene markert i kart nedenfor.

Figur 1. Stasjoner i Vigga

Stasjon 1 er stilleflytende og kanalpreget, med grus og muddersubstrat, varierende dybde og fin kantvegetasjon på østre bredd. Stasjon 2 er stilleflytende og kanalpreget, relativt dyp, i all hovedsak sand og muddersubstrat, med noe stein i kantene. Kantvegetasjonen er mangelfull. Stasjon 3 har strømmende vann, substrat dominert av stein og vanndybde 10-40 cm, og grei kantvegetasjon. Stasjon 4 er meandrerende med finkornet grus, sand og noe mudder. Vannhastigheten er relativt lav, men noe varierende i svingene. Kantvegetasjonen er stedvis særdeles velutviklet.

Resultater

Det ble ikke fanget fisk på stasjon 1. På øvrige stasjoner ble det fanget fisk, hvor av det på stasjon 3 og 4 ble fanget ungfisk av ørret. Det ble også fanget mort og ørekyt (se vedlegg).

I og med at undersøkelsen ble gjennomført i juni vil årsyngelen nylig ha kommet opp av grusen og sannsynligvis være svært liten. Den vil også sannsynligvis stå rett i nærheten av gyteplassen der den er klekket. Normal størrelse for årsyngel i Vigga, fanget på høsten (0+), vil basert på erfaring fra andre lokaliteter sannsynligvis være 70-80 mm, mens ettåringer fanget på høsten (1+) normalt vil være 110-130 mm. I og med at vår undersøkelse ble gjort i juni vil eventuell fjorårsyngel sannsynligvis være

mer lik 0+ enn 1+ i og med at den kun har hatt litt mer enn én vekstsesong. Basert på det er det vår vurdering at det sannsynligvis ikke forekommer årsyngel eller fjorårsyngel i fangsten.

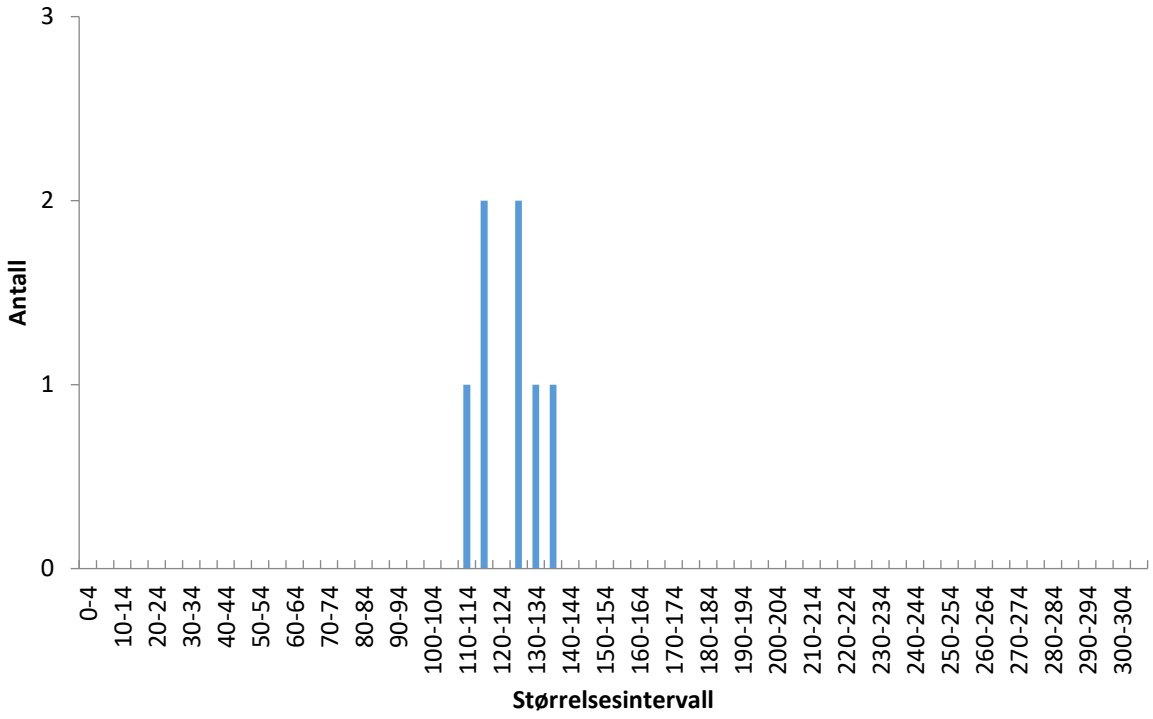
Ved å bruke veilederen for klassifisering av miljøtilstand i vann er det mulig å vurdere hva tetthetene indikerer med tanke på økologisk tilstand for laksefisk (ørret, stasjonær/sympatrisk) i elvene (tab. 1). Tettheten av ungfisk ørret på stasjon 3 og 4 kan ifølge klassifiseringsveilederen tilsi god tilstand for fisk. Tetthetene er imidlertid lave, og det mangler forventede årsklasser. Veilederen anbefaler i slike tilfeller at tilstanden trekkes ned én tilstandsklasse, i dette tilfellet til moderat.

Denne tilstandsvurderingen bør brukes med forsiktighet. Undersøkelsen er først og fremst som en bekreftelse på at ørret fortsatt finnes i vassdraget.

Tabell 1. Beregnet tetthet av ørret i 2025.

Stasjon	**Resultat 2025 (beregnet antall fisk pr 100 m^2)**		**Økologisk tilstand for fisk (ørret)**	**Habitatklasse**
	Totalt	***0+***		
Stasjon 1	-	-	Moderat	1
Stasjon 2	-	-	Moderat	1
Stasjon 3	11	0	Moderat	2
Stasjon 4	4	0	Moderat	2

All fisk blir lengemålt, noe som i større datasett gir informasjon om normal individstørrelse for de forskjellige årsklassene og tilvekst pr år. Lengdefordeling i fangsten kommer frem i figur 2, men har liten verdi før man eventuelt gjentar undersøkelsen over flere år og dermed øker tallgrunnlaget.

Figur 3. Lengdefordeling av ørret på de fire stasjonene i Vigga oppstrøms Jarenvatnet.

Tidligere resultater

Vannområdet har ikke gjennomført ordinært elfiske på disse stasjonene tidligere. Områdene rundt stasjon 1 og 2 ble imidlertid fisket som påvisningsfiske i 2023. Det ble da påvist én ørret (165 mm) ved stasjon 1, og >10 mort ved stasjon 2.

Andre observasjoner i forbindelse med el.fisket

Det ble observert en bever på stasjon 2. Det ble ikke sett edelkreps på noen av stasjonene.

Oppsummering

Årets undersøkelse viser at det fortsatt finnes en bestand av ørret i Vigga oppstrøms Jarenvatnet. Bestanden fremstår relativt glissen, sannsynligvis blant annet på grunn av påvirkning fra fremmede fiskearter og jevnt over dårlig habitat for laksefisk.

Gran, 17.12.2025

Håvard Lucasen
havard.lucasen@gran.kommune.no
Vannområde Randsfjorden

Vedlegg: Individdata fra elfiske 2025

Elv	Dato	År		Stasjonsnr	Stasjonsnavn	Areal	Omgang	Individlengde	Art	*Annet på stasjonen*
Vigga	20.10.2025	2025		2	Stasjon 2	100	1	112	Mort	*Bever*
Vigga	20.10.2025	2025		2	Stasjon 2	100	1	90	Mort	
Vigga	20.10.2025	2025		2	Stasjon 2	100	1	100	Mort	
Vigga	20.10.2025	2025		2	Stasjon 2	100	1	50	Ørekyt	
Vigga	20.10.2025	2025		3	Stasjon 3	100	1	137	Ørret	-
Vigga	20.10.2025	2025		3	Stasjon 3	100	1	115	Ørret	
Vigga	20.10.2025	2025		3	Stasjon 3	100	1	133	Ørret	
Vigga	20.10.2025	2025		3	Stasjon 3	100	1	127	Ørret	
Vigga	20.10.2025	2025		3	Stasjon 3	100	1	126	Ørret	
Vigga	20.10.2025	2025		4	Stasjon 4	100	1	112	Ørret	-
Vigga	20.10.2025	2025		4	Stasjon 4	100	1	119	Ørret	
Vigga	20.10.2025	2025		4	Stasjon 4	100	1	104	Mort	
Vigga	20.10.2025	2025		4	Stasjon 4	100	1	115	Mort	